

**QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)**

**ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI**

Seduta tas-6 ta' Gunju, 2008

Citazzjoni Numru. 304/2005

A

-VS-

B

Il-Qorti;

Rat l-att taċ-ċitazzjoni ppreżentata fid-19 ta' Settembru, 2005 li permezz tagħha l-attriċi ppremettiet:

Illi l-attriċi żżewġet lill-konvenut fil-Knisja Parrokjali ta' Bormla fis-7 ta' Lulju, 1979 (hawn esebit ċertifikat taż-żwieġ Dok. A) u minn dan iż-żwieġ kellhom żewġ itfal illum maġġorenni;

Illi l-ħajja konjugali ta' bejn il-kontendenti m'għadhiex iktar

possibbli minħabba adulterju, sevizzi, minacci, insulti, eċċessi, u inġurji gravi da parti tal-konvenut;

Illi l-attriċi ġiet debitament awtorizzata li tippreżenta din l-istanza permezz ta' digriet f'dan is-sens mogħti mill-Qorti Ċivili Sezzjoni Familja, datat id-19 ta' Mejju, 2005, hekk kif estiż b'digriet datat id-29 ta' Lulju, 2005 (hawn anness Dok. B);

Jgħid l-istess konvenut għaliex m'għandhiex din il-Qorti:-

1. tiddikjara u tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-kontendenti għal raġunijiet imputabbli lill-konvenut u għall-finijiet ta' l-Artiklu 48(c) tal-Kodiċi Ċivili (Kapitlu 16) tistabbilixxi d-data meta l-istess konvenut għandu jkun ikkunsidrat li minnha kien ħati tal-firda;

2. tawtorizza lill-attriċi li tgħix separata mill-konvenut żewġha;

3. tikkundanna lill-konvenut sabiex iħallas lill-attriċi martu, dik ir-retta alimentarja xierqa u adegwata li tiġi ffixxata mill-istess Qorti, skond il-mezzi tal-konvenut u l-bżonnijiet ta' l-attriċi, pagabbli mill-konvenut lill-istess attriċi martu fil-ġimgħa jew fix-xahar kif ordnat minn din il-Qorti jew jekk hekk jidher xieraq lill-istess Qorti, tordna lill-konvenut sabiex iħallas lill-attriċi, minflok dak il-manteniment kollu jew parti minnu, somma globali li fil-fehma tal-Qorti tkun biżżejjed sabiex l-attriċi tkun finanzjarjament indipendenti jew inqas dipendenti mill-konvenut;

4. tapplika kontra l-konvenut interament jew in parti, id-disposizzjonijiet ta' l-Artiklu 48 tal-Kodiċi Ċivili (Kapitlu 16);

5. tiddikjara xolta l-komunjoni ta' l-akkwisti eżistenti bejn il-kontendenti u tordna li l-istess oġġetti formanti parti mill-komunjoni ta' l-akkwisti jiġu maqsuma f'żewġ porzjonijiet komposti kif jiġi ordnat u stabbilit minn din il-Qorti *in vista, inter alia*, tad-dati ta' l-akkwist tad-diversi oġġetti formanti l-istess komunjoni u tad-data

stabbilita minn din il-Qorti bħala d-data meta l-istess konvenut għandu jkun ikkunsidrat li minnha kien ħati tal-firda, liema porzjonijiet illi jiġu assenjati waħda lill-attriċi u l-oħra lill-konvenut billi, okkorrendo għall-finijiet ta' din it-talba, jiġi nominat perit biex jagħmel il-likwidazzjoni mitluba u jipproponi pjan ta' diviżjoni, nutar sabiex jirċievi l-att relattiv u kuratur sabiex jirrappreżenta lill-eventwali kontumaċja fuq l-istess att;

6. tikkundanna lill-konvenut jikkonsenja lill-attriċi l-beni kollha parafernali tagħha u separatament tordna li l-attriċi tiġi mogħtija l-pjena amministrazzjoni tal-beni parafernali tagħha;

7. tiddikjara li d-dar taż-żwieġ tiġi okkupata esklussivament mill-attriċi bl-esklużjoni tal-konvenut;

8. tawtorizza lill-attriċi sabiex tirreġistra, *ossia* tniżżel, fir-Registru Pubbliku s-sentenza eventwalment mogħtija minn dina l-Qorti.

Bl-ispejjeż, kompriżi dawk inkorsi fil-proċeduri ta' medjazzjoni u tal-Mandat ta' Deskrizzjoni Numru 12/05 LG kontra l-konvenut illi huwa ngunt għas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-attriċi maħlufa u l-lista tax-xhieda.

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet, ippreżentata fil-25 ta' Ottubru, 2005, li permezz tagħha l-konvenut eċċepixxa bir-rispett:

1. Illi l-eċċipjenti ma jopponix biex tkun pronunzjata s-separazzjoni personali minn ma' martu imma minħabba adulterju, sevizzi, ingurji u anke abbandun tad-dar matrimonjali da parti ta' l-istess attriċi u għall-finijiet ta' l-Artiklu 48(c) tal-Kodiċi Ċivili din l-Onorabbli Qorti għandha tistabbilixxi d-data meta l-istess attriċi għandha tkun ikkunsidrata li minnha jkun ħati tal-firda;

2. Illi l-eċċipjenti jopponi għat-tielet talba ta' l-istess attriċi, u dan *stante* illi primarjament l-istess attriċi

għandha impjeg fiss u *di piu* jeżistu ċirkostanzi li permezz tagħhom l-attriċi rrendiet ruħha fhatja għat-*tkissir* tal-*ħajja* konjugali bejn il-partijiet u kwindi tiddekadi mid-dritt ta' manteniment skond il-liġi;

3. Illi filwaqt illi l-konvenut ma jopponix għall-qasma tal-komunjoni ta' l-akkwisti kontenuta fil-*ħames* talba, din l-istess talba għandha tkun miċħuda u dan *stante* illi l-*ħajja* matrimonjali nkisret irremedjabbilment tort uniku ta' l-attriċi u kwindi fil-qasma għandha ssir okkorrendo bl-opera ta' periti nominandi u l-porzjonijiet jinqasmu tenut kont ta' l-artikli tal-Kodiċi Ċivili dwar l-imputabbilta' ta' fhatja tal-firda u l-effett tagħha;

4. Illi l-eċċipjenti ma jopponix għas-sitt talba imma jopponi għas-seba' talba, u dan *stante* illi l-attriċi abbandunat id-dar matrimonjali mingħajr ebda raġuni valida fil-liġi;

Bl-ispejjeż kontra l-istess attriċi ngunta in subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenut maħlufa u l-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali.

Rat l-affidavit ta' l-attriċi, ta' wlied il-kontendenti C u D, u ta' E.

Rat l-affidavit tal-konvenut.

Rat il-verbal tas-seduta tal-11 ta' Novembru, 2005 illi permezz tiegħu giet nominata Dr. Elena Naudi Depasquale bħala Assistent Ġudizzjarju biex tisma' l-provi u tippreżenta l-inkartament tas-seduti li nżammu minnha.

Rat il-verbal tal-5 ta' Mejju, 2006 illi permezz tiegħu l-imsemmi inkarigu għie sospiż.

Semgħet lill-partijiet diversi drabi u semgħet lix-xhieda li għew imressqa quddiemha.

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat id-digriet tagħha ta' l-10 ta' Lulju, 2007 li permezz tiegħu ordnat l-iżgumbrament tal-konvenut mid-dar konjugali wara rikors ta' l-attriċi.

Rat ir-rapport ta' l-espert tekniku l-A.I.C. Mario Cassar u ta' l-espert kalligrafu Martin Bajada debitament maħlufa.

Rat il-verbal tas-seduta tat-28 ta' Marzu, 2008 illi permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attriċi qegħda titlob illi din il-Qorti tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-kontendenti minħabba tortijiet imputabbli lill-konvenut. Il-konvenut qiegħed jikkontesta dan, għalkemm m'huwiex jopponi għas-separazzjoni.

Il-partijiet iżżewġu fl-1979 u kellhom żewġt itfal, illum magħorenni. Minn eżami anke superfiċjali tal-provi jirriżulta ċar ħafna li dak li qegħda tgħid l-attriċi fl-atti huwa sorrett mill-provi. L-affidavits tagħha u ta' wliedha jistgħu jsejnhulu *horror reading*, fejn jirriżulta li l-konvenut għamlilhom ħajjithom miżerja. Barra milli ġieli refa' jdejh fuq l-attriċi (li għamlet diversi rapporti mal-Pulizija, iżda dejjem kienet taħfirlu l-Qorti) huwa kien jimxi ta' tirann magħhom, speċjalment billi ma kienx jippermetti lill-membri l-oħra tal-familja biex jagħmlu użu mid-dawl elettriku u mill-ilma għaliex fi kliemu *dak iħallu hu*. F'kelma waħda l-konvenut huwa l-hekk imsejjaħ *padre padrone* li jemmen li l-familja qegħda tgħix bil-karita' tiegħu għax hu jmur jaħdem. Sfortunatament dan l-atteggjament għadu iktar komuni milli naħsbu, anke fis-sena 2008! Iben il-partijiet in fatti spiċċa biex tkeċċa darbtejn mid-dar u illum jgħix waħdu – anzi l-attriċi meta telqet mid-dar għaliex ma ssaportietx iktar, kellha ssib refuġju miegħu. Anke l-atteggjament tiegħu lejn bintu u żewġha minn dejjem kien wieħed ta' ġlied u sfida għall-ebda raġuni, u m'għandux ikun sorpriż li illum uliedu huma kontra tiegħu.

L-atteġġjament u l-*forma mentis* tiegħu jidher ċar bil-mod kif kisser kollox fid-dar wara li l-Qorti ordnatlu jiżgumbra minnha għaliex ma huwiex ġust illi huwa jgħix fid-dar waħdu u martu għax imkeċċija tibqa' tgħix fl-iskomdu. *Oltre* dan jidher ukoll li kellu relazzjoni ma' immigranta llegali u daħħalha fl-istess dar konjugali. Fuq it-tort għalhekk il-Qorti m'għandhiex għalfejn tissofferma iktar.

Bħala komunjonu ta' l-akkwisti l-partijiet xtraw l-art fejn bnew id-dar konjugali (bil-*Home Ownership Scheme*) fl-1989 li ġiet stmata li tiswa' mija u ħamsin elf Lira Maltin (Lm150,000) mill-perit tekniku. Illum minħabba li l-konvenut, kif *gia'* ingħad, kisser partijiet minnha l-Qorti tħoss li għandha tinbiegħ b'dan il-prezz bħala bażi. Hemm imbagħad karożza (numr ta' reġistrazzjoni _____) li nxtrat ċirka erbat elef Lira Maltin (Lm4,000) u baqa' d-dejn, xi elfejn Lira Maltin (Lm2,000) fuqha, li għalhekk il-Qorti ser tobbliga lill-konvenut biex iħallas id-dejn illi baqa' hu. Hemm xi żewġ karkassi ta' vetturi li kien qiegħed jaħdem fuqhom il-konvenut li ser jiġu assenjati lilu. Kien inħareġ mandat ta' deskrizzjoni qabel il-kawża li jindika li kien hemm xi oġġetti oħra ta' ċertu valur li l-pero' l-konvenut ħa miegħu meta eventwalment telaq mid-dar u l-Qorti biex ma ddaħħalx lill-attriċi f'iktar proċeduri ser tassenja dawn lill-konvenut, li pero' għandu jħallas *arbitrio boni viri* kemm tagħhom u kemm tal-ħsara li għamel fid-dar qabel ma telaq. Skond il-provi li nstemgħu quddiemha, il-Qorti ser tordna ħlas tas-somma ta' tmintax-il elf Euro (€18,000) li għandha tiġi prelevata mill-attriċi wara l-bejgħ tad-dar (biex anke l-mobbli l-oħra li jiġu assenjati lill-konvenut għal kull *buon fini* u biex jiġu evitati iktar vertenzi). Għandha wkoll tinbiegħ il-polza tas-sigurta' eżistenti fuq il-ħajja tal-konvenut li għandu jħallas id-dejn li baqa' (inqas minn ħames mitt Lira Maltin {Lm500}) fuq l-għamara. Il-kontijiet bankarji huma limitati ħafna u l-Qorti ser tordna l-qsim tagħhom bejn il-partijiet billi kulhadd iżomm il-kont rispettiv tiegħu.

Il-konvenut fil-kors tal-provi esebixxa skrittura li skond hu l-partijiet kienu għamlu ma' zijuh *omissis* li permezz tagħha huma kkostitwew ruħhom debituri tiegħu għal somma flus, li dejjem skond il-konvenut, huwa silifhom

meta kienu qegħdin jibnu d-dar. L-attriċi dejjem ċaħdet dan, anke meta xehdet quddiem il-Qorti, u l-perit kalligrafu wasal għall-konklużjoni li l-firma m'hijiex ta' l-attriċi. Il-Qorti għalhekk ser tistrieħ fuq il-konklużjonijiet ta' dan l-espert u m'hijiex ser tieħu konjizzjoni ta' l-iskrittura, anke għaliex temmen lill-attriċi fir-rigward.

Fir-rigward ta' manteniment il-partijiet jaħdmu t-tnejn iżda l-attriċi għamlet ħafna snin id-dar taqdi l-familja u għalhekk ma kellhiex opportunita' li jkollha xogħol li finalment iwassalha għal paga deċenti, tant illi meta xehdet kellha ftit iktar minn mitejn Lira Maltin (Lm200) fix-xahar. Il-konvenut da parti tiegħu għandu iktar minn erba' mitt Lira (Lm400) fix-xahar. Għalhekk billi l-attriċi bl-ebda mod ma kkontribwiet għas-separazzjoni l-Qorti anke per prinċipju tħoss illi huwa għandu jagħtiha manteniment, *purché* limitat.

Għaldaqstant il-Qorti tilqa' t-talbiet kollha attriċi u għalhekk:

- 1. Tippronunzja s-separazzjoni personali bejn il-partijiet għar-raġunijiet indikati fiċ-ċitazzjoni, u tiddikjara li l-konvenut ikkaġuna t-tortijiet imputabbli lilu u allura s-separazzjoni, b'effetti mill-1 ta' Ottubru, 2005;**
- 2. Tilqa' t-tieni talba;**
- 3. Tordna lill-konvenut iħallas lill-attriċi s-somma ta' mija u ħamsa u għoxrin Euro (€125) fix-xahar bħala manteniment;**
- 4. Tilqa' r-raba' talba;**
- 5. Tilqa' l-ħames talba u tordna l-fond li jgħib in-numru ----- *omissis* -----, bil-garaxx magħha, jiġi mibjugħ taħt l-awtorita' tal-Qorti u li l-prezz indikat skond il-liġi jkun ta' mija u ħamest elef Liri Maltin (Lm105,000) ekwivalenti għal mitejn, erbgħa u erbgħin elf, ħames mija u erbgħa u tmenin Euro u wieħed u għoxrin ċenteżmu (€244,584.21). Tordna, għar-**

raġunijiet imsemmija *gia'*, li l-attriċi tiegħu l-ewwel tmintax-il elf Euro (€18,000) mill-prezz u l-bilanċ jinqasam bejn il-partijiet indaqs. Tassenja lill-konvenut il-beni mobbli kollha, inkluż il-vettura numru ta' reġistrazzjoni ____ u kull vettura oħra li jista' jkollu f'ismu u huwa għandu jibqa' jhallas id-djun kollu fuqhom. Tordna l-flus kollha depositati l-banek lokali f'isem il-partijiet jiġu assenjati lil dik il-parti li għandha l-kont f'isimha, u jekk hemm xi kontijiet oħra f'isem il-partijiet flimkien jinqasam f'ishma indaqs għal kull parti. Tordna wkoll li tinbiegħ il-polza ta' assikurazzjoni f'isem il-konvenut u r-rikavat jinqasam bl-istess mod;

6. tastjeni milli tiegħu konjizzjoni tas-sitt talba billi ma rriżultax li kien hemm xi proprjetajiet parafernali jew dotali;

7. *in vista* ta' dak illi ntqal fil-ħames talba, tastjeni milli tiegħu konjizzjoni tas-seba' talba, iżda tawtorizza lill-attriċi tibqa' żżomm il-pussess tal-fond imsemmi sakemm jinbiegħ;

8. tilqa' t-tmien talba.

L-ispejjeż kollha, kompriż ta' l-espert kalligrafu, jiġihallu mill-konvenut, iżda l-attriċi għandha tħallas biss nofs id-drittijiet u l-ispejjeż tal-perit arkitett.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----